

Opinió | 00:00 h.
06/08/2012

Passem pàgina

IONESCO

"Llegir Eugène Ionesco ara pot ser divertit, però cal tindre present que no només diverteix, sinó que també carrega contra tot el que està establert socialment, moralment i políticament"

Albert Ventura

Eugène Ionesco

***Rinoceront. El rei s'està morint. La lliçó* (trad. Francesc Arnó)**

Lleida: Punctum, 2011

Em sembla recordar que alguna vegada he dit que som un país de traduccions i, consegüentment, de traductors. Això no vol dir que no creem, sinó que també volem saber que es cou a l'estranger. No m'estendré més en això, però sí que diré que hi ha un cas notable de traduccions d'un autor contemporani. Es tracta de les obres d'Eugène Ionesco, un autor d'origen romanès que va conrear teatre i, més concretament, de l'absurd; aquest és el motiu principal pel qual el coneixem.

El doctor Bonaventura Vallespinosa, des de la seva Reus d'acollida, va tindre una activitat com a traductor, i com a literat, espectacular. És celebre, per exemple, la seva traducció de *La cantant calba*, del mateix Ionesco. Però el cas és que, tot i això, encara hi ha més obres d'aquest autor que, o bé no s'havien editat, o bé feia molts anys que no es podien localitzar. A la cèlebre

col·lecció d'Edicions 62 «Les Millors Obres de la Literatura Universal», o MOLU, s'hi havia publicat el 1990 *La lliçó* i *Les cadires*, amb traducció de Joan Tarrida.

L'edició que avui ens ocupa conté tres obres d'Eugène Ionesco amb traducció de Francesc Arnó (Barcelona, 1909 – 2011): *Rinoceront*, *El rei s'està morint* i *La lliçó*. L'edició a cura de Carles Biosca i Judit Fontcuberta conté un pròleg que ens serveix per situar les traduccions d'Arnó a l'exili argentí, on es van posar en escena, i per fer un breu repàs sobre les traduccions de Ionesco al català.

A *Rinoceront* ens trobem davant d'una escena de poble on l'aparició, i consegüent propagació, d'un rinoceront causarà pànic i dubtes diversos. A *El rei s'està morint* es constata la mort sobirana que s'esdevé després de massa anys. En aquest cas, el rei tenia poder per evadir la mort, fer ploure i fer sortir el sol. Però arriba un moment en el qual tot s'ensorra —us és familiar?— i cal assumir els fets. Cal destacar que aquesta és la primera vegada que es publica en versió catalana *Le roi se meurt*. En darrer terme, *La lliçó*, la més breu de les tres peces teatrals, tracta la trobada entre una alumna i el seu mestre que degenera com més avança la història.

Les tres obres en qüestió s'han adaptat, en alguns casos, d'una manera molt concisa. Hi ha elements de referència a les obres que, per a un lector/espectador català podrien quedar fora de joc. Per aquest motiu, i segons apunten els curadors, es va decidir de substituir aquest marc de referència per un altre de més proper; res, però, de greu, ben al contrari. Però si hi ha quelcom de destacable en aquestes tres traduccions de Francesc Arnó és que, malgrat el pas dels anys, els curadors hi han hagut d'intervenir més aviat poc perquè el traductor va fer-les en un català perfectament vàlid avui dia. Gens pesat, però sí ric i acurat.

Llegir Eugène Ionesco ara pot ser divertit, però cal tindre present que no només diverteix, sinó que també carrega contra tot el que està establert socialment, moralment i políticament. En definitiva, que qui s'ho vulgui passar bé, i alhora riure amb el cap en funcionament, només cal que s'atansi a aquest aplec teatral. Molt recomanable.

1 **el nom:** No conec les traduccions de Francesc Arnó però si la de Vallespi...